METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat 22 januari 2025

Agenda

Datum	22-01-2025
Aanvang	18:00
Locatie	Stadhuis Schiedam, Stadserf 1, 3112 DZ Schiedam
Voorzitter	K.J. Kayadoe
Eindtijd	20:00

18.00 - 19.00 uur: vergadering AcEV

19.00 - 20.00 uur: gezamenlijke vergadering met AcVa

Indien u de vergadering wil bijwonen en/ of gebruik wil maken van uw spreekrecht dan kunt u een e-mail sturen aan: m.deheij@mrdh.nl

Voor een goede organisatie van uw aanwezigheid en inspreekrecht, kunt u dit tot 24 uur van te voren aangeven. Op korte termijn geïnteresseerd? Neem contact op en we kijken wat we voor u kunnen doen.

00.00.N Agendabundel
B

20250122 00 Agendabundel v1 AcEV

01.00.N 1. AcEV - 18.00 - 19.00
B

02.00.N Opening en mededelingen
B

20250122 1.0 Concept agenda Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

03.00.N Visie op het Economisch Vestigingsklimaat
B

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

2.0 Visie op het Economisch Vestigingsklimaat

04.00.N B Vaststellen conceptverslagen

3.2 Conceptverslag AcEV 20 november 2024

05.00.N B Rondvraag en sluiting AcEV

06.00.N B 2. Gezamenlijke vergadering AcVa en AcEV 19.00 - 20.00

07.00.N B Opening en mededelingen

20250122 1.0 Concept agenda Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

08.00.N B Vaststellen conceptverslag vorige gezamenlijke vergadering

Nazending

09.00.N B Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling MRDH - voorstellen doorontwikkeling

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Naar aanleiding van de informatiesessie en de agendapost zien wij uw schriftelijke inbreng op de adviesaanvragen graag tegemoet vóór woensdag 15 januari 2025, 12.00 uur via m.deheij@mrdh.nl Uiterlijk vrijdag 17 januari 2025 wordt het preadvies gedeeld dat geschreven wordt op basis van uw schriftelijke inbreng Via de link in de e-mail over de gepubliceerde stukken is de opname van de informatiesessie beschikbaar.

20250122 3.0 Ontwerp actieplan evaluatie GR MRDH
20250122 3.0 Agendapost actieplan evaluatie GR MRDH
20250122 3.0 Adviesvraag adviescommissies actieplan evaluatie MRDH
20250122 3.0 Presentatie informatiesessie 8 januari 2025adviescommissies Ev en Va - evaluatie GR

10.00.NB Rondvraag en sluiting gezamenlijke vergadering

Bundel - Adviescommissie EV van 22 januari 2025

00.00 .NB Agendabundel

01.00 .NB 1. AcEV - 18.00 - 19.00

02.00 .NB Opening en mededelingen

20250122 1.0 Concept agenda Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

03.00 .NB Visie op het Economisch Vestigingsklimaat

2.0 Visie op het Economisch Vestigingsklimaat

04.00 .NB Vaststellen conceptverslagen

3.2 Conceptverslag AcEV 20 november 2024

05.00 .NB Rondvraag en sluiting AcEV

06.00 .NB 2. Gezamenlijke vergadering AcVa en AcEV 19.00 - 20.00

07.00 .NB Opening en mededelingen

20250122 1.0 Concept agenda Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

08.00 .NB Vaststellen conceptverslag vorige gezamenlijke vergadering

Nazending

09.00 .NB Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling MRDH - voorstellen doorontwikkeling

Naar aanleiding van de informatiesessie en de agendapost zien wij uw schriftelijke inbreng op de adviesaanvragen graag tegemoet vóór woensdag 15 januari 2025, 12.00 uur via m.deheij@mrdh.nl
Uiterlijk vrijdag 17 januari 2025 wordt het preadvies gedeeld dat geschreven wordt op basis van uw schriftelijke inbreng
Via de link in de e-mail over de gepubliceerde stukken is de opname van de informatiesessie beschikbaar.

20250122 3.0 Adviesvraag adviescommissies actieplan evaluatie MRDH
20250122 3.0 Agendapost actieplan evaluatie GR MRDH
20250122 3.0 Ontwerp actieplan evaluatie GR MRDH
20250122 3.0 Presentatie informatiesessie 8 januari 2025adviescommissies Ev en Va - evaluatie GR

10.00 .NB Rondvraag en sluiting gezamenlijke vergadering

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

CONCEPTAGENDA

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

Woensdag 22 januari 2025, 18.00 - 20.00 uur

Raadszaal gemeente Schiedam
(Stadserf 1, 3112 DZ)

*Een broodmaaltijd voor de commissieleden staat vanaf **17.30 uur** klaar.*
Indien u niet aanwezig kunt zijn, zien wij graag een afmelding tegemoet.

1. Vergadering AcEV 18.00 – 18.55 uur

1. Opening en mededelingen
- Vaststellen van de agenda.

2. Visie op het Economisch Vestigingsklimaat
Gevraagd aan de adviescommissie:
Kennisnemen van en reflecteren op de eerste resultaten van Fase 1 (verdiepende analyse) voor de visie op het economisch vestigingsklimaat.

Toelichting:
De OESO benadrukte in 2016 dat regionale samenwerking essentieel is voor een veerkrachtige economie, omdat het arbeidsmarkten en infrastructuur verbetert, innovatie versnelt en ongelijkheden verkleint. Ook Berenschot (2024) stelt dat samenwerking tussen gemeenten binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) cruciaal is voor een sterk economisch vestigingsklimaat, met focus op lange termijn projecten en een integrale aanpak. De Bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat werkt aan een visie die de economische kracht van de regio versterkt en bouwt voort op de Strategische Agenda 2023-2026 en de bedrijventerreinen-strategie 2023-2030.

Het proces omvat drie fasen: een verdiepende analyse, een Droombeeld 2050 en een economisch profiel en strategie. De analyse heeft een gezamenlijk beeld van de huidige situatie geschetst, met aandacht voor trends en uitdagingen in de regio. Het Droombeeld 2050 schetst een toekomst waarin de regio wereldwijd wordt erkend als vooruitstrevend en inclusief, en vormt de basis voor verdere strategieontwikkeling. De verschillende commissies van de MRDH, gemeenten en stakeholders worden nauw betrokken bij dit proces om een gedeelde visie en effectieve strategie richting 2050 te realiseren.

3. Vaststellen conceptverslagen
Gevraagd aan de adviescommissie:
U wordt gevraagd het verslag van de adviescommissie EV van **9 oktober 2024** en **12 november 2025** vast te stellen.

Indien u vragen of opmerkingen over de verslagen heeft, wordt u verzocht deze van tevoren door te geven via m.deheij@mrdh.nl.

4. Rondvraag en sluiting AcEV

U kunt uw eventuele inhoudelijke vragen die u bij de rondvraag wilt stellen van te voren mailen aan m.deheij@mrdh.nl.

2. Gezamenlijke vergadering AcVa en AcEV, 19.00 – 20.00 uur

1. **Opening gezamenlijke vergadering adviescommissie Vervoersautoriteit (AcVa) en adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat (AcEV)**
    - Mededelingen
        - Mededeling uitbreiding pilot uitzenden vergaderingen en verkennen extra vergaderlocaties
        - Update stand van zaken Mobiliteitsvisie
    - Vaststellen van de agenda.

2. **Vaststellen conceptverslag vorige gezamenlijke vergadering**

Gevraagd aan de adviescommissie:
U wordt gevraagd het verslag van de adviescommissie Va-EV van 9 oktober 2024 vast te stellen.

Indien u vragen of opmerkingen over het verslag heeft, wordt u verzocht deze van tevoren door te geven via m.deheij@mrdh.nl

3. **Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling MRDH – voorstellen doorontwikkeling**

Gevraagd aan de adviescommissie:
De adviescommissie wordt gevraagd het algemeen bestuur te adviseren over de voorgenomen acties uit het actieplan doorontwikkeling MRDH.

Toelichting:
Het algemeen bestuur wordt gevraagd de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling MRDH als afgerond te beschouwen en een actieplan gebaseerd op vijf actielijnen vrij te geven voor zienswijze. Dit actieplan, voortgekomen uit een evaluatie van tien jaar MRDH door Berenschot, richt zich op verbeteringen in samenwerking, democratische legitimiteit, inwonersparticipatie en versterking van de ambtelijke organisatie. Het doel is om de bereikbaarheid en het economisch vestigingsklimaat van de regio verder te versterken. De evaluatie en gesprekken via regionale, bestuurlijke en ambtelijke sporen hebben bijgedragen aan een gedeelde basis voor dit plan. Hoewel de inhoudelijke koers van de MRDH niet verandert, blijft de focus liggen op effectieve samenwerking en modern bestuur om de regio te versterken.

4. **Rondvraag en sluiting gezamenlijke vergadering**

U kunt uw eventuele inhoudelijke vragen die u bij de rondvraag wilt stellen van te voren mailen aan m.deheij@mrdh.nl.

Volgende informatiesessie:
Woensdag 5 maart 2025
19:00 – 20:00 uur
Digitaal via Teams

Volgende vergadering:
Woensdag 19 maart 2025

18:00 – 20:00 uur
Raadszaal gemeente Schiedam

Spreekrecht
Belangstellenden die gebruik willen maken van het spreekrecht dienen dit tenminste 24 uur voor de aanvang van de vergadering kenbaar te maken (via m.deheij@mrdh.nl) onder vermelding van uw naam, het onderwerp waarover gesproken zal worden en het belang dat daarbij aan de orde is. Het spreekrecht heeft uitsluitend betrekking op de in de agenda vermelde onderwerpen. Bij opening van de vergadering, wordt aan belanghebbende het recht verleend in te spreken. Iedere spreker krijgt maximaal vijf minuten spreektijd. Indien er meerdere sprekers zijn bepaalt de voorzitter in overleg met de commissie de totale voor belanghebbende beschikbare spreektijd en de volgorde van sprekers.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie EV

22 januari 2025
Agendapunt 2.0

Onderwerp	Visie op het economisch Vestigingsklimaat

Bestuurlijk trekker	Mw. Zwart
Portefeuille	Anders
Aard bespreking	Informatief

Gevraagd aan de adviescommissie
Kennisnemen van en reflecteren op de eerste resultaten van Fase 1 (verdiepende analyse) voor de visie op het economisch vestigingsklimaat.

Context
De OESO constateerde in 2016 al dat regionale samenwerking essentieel is voor het versterken van verbindingen in de regio voor een efficiëntere benutting van arbeidsmarkten en infrastructuur, snellere verspreiding van kennis en innovatie, en hogere productiviteit. Dit leidt tot een veelzijdige en veerkrachtige economie. De OESO concludeerde destijds ook dat regionale samenwerking helpt om economische en sociale ongelijkheden binnen de regio te verkleinen. Kortom, regionale samenwerking is essentieel om netwerken te creëren en te versterken, middelen te bundelen en innovatie te stimuleren, waardoor economische kracht, veerkracht en internationale concurrentiepositie van een regio duurzaam worden versterkt.

Ook Berenschot (2024) constateert dat de urgentie om samen te werken aan het economisch vestigingsklimaat in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) hoog is. Dit vraagt om een gedeelde visie en strategie op het economisch vestigingsklimaat en een intensievere en meer strategische samenwerking om de collectieve kracht van 21 samenwerkende gemeenten beter te benutten. Meer focus op lange termijn projecten en investeringen en een integrale benadering waarbij economische, ruimtelijke en mobiliteitsvraagstukken gecombineerd worden zijn daarbij cruciaal. (Berenschot. 2024)

De Bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat heeft ingestemd met het ontwikkelen van een visie op het economisch vestigingsklimaat in de metropoolregio. In navolging van initiatieven uit de Strategische Agenda 2023-2026, het uitvoeringsprogramma Economisch Vestigingsklimaat 2025 en de bedrijventerreinen-strategie MRDH 2023-2030, is dit de volgende stap. Het doel is te komen tot een gedragen visie die zich richt of de factoren die voor ons een sterk economisch vestigingsklimaat bepalen, met daarbij de noodzakelijke inzet en rol van de MRDH en haar gemeenten. Het maken van scherpe keuzes, een heldere en effectieve inzet van de (middelen van de) MRDH effectief worden ingezet en organisatie en benutting van netwerken zijn onderdeel van deze visie.

Relatie met de Strategische Agenda
De visie op het economisch vestigingsklimaat bouwt voort op de koers uit de Strategische Agenda (inclusief de benoemde opgaven en opdrachten en de uitwerking in de bedrijventerreinstrategie MRDH 2023-2030), maar geeft wel een vernieuwend en wenkend strategisch perspectief aan het economisch profiel wat we voor ogen hebben.

Gebiedsgericht werken en de verschillende gebiedstypen die in de SA zijn geschetst blijven daarbij richtinggevend waar het gaat om de tactische vertaling van de visie.

Motivering
Het vertrekpunt in het plan van aanpak voor Fase 1 (verdiepende analyse) was het opstellen van een schets van de huidig economisch situatie van de metropoolregio.

De afgelopen periode is gewerkt aan de verdiepende analyse langs de volgende hoofdvragen:

1. Wat is de huidige uitgangspositie van de metropoolregio Rotterdam Den Haag in feiten en cijfers?
2. Wat is de huidige economische uitgangspositie per gemeente in feiten en cijfers?
3. Wat zijn de (verwachte) trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de (economische) ontwikkeling van de regio?
4. Wat zijn dan de opgaven voor de regio?

Via een presentatie wordt de adviescommissie geïnformeerd over de resultaten tot dit moment. Resultaat van deze eerste fase is uiteindelijk een gezamenlijk beeld en vertrekpunt voor de visie op het economisch vestigingsklimaat.

Vervolgproces
Zoals hierboven vermeld is het opstellen van de visie op het economisch vestigingsklimaat uit 3 fasen:

1. Verdiepende analyse
2. Droombeeld 2050
3. Economisch profiel en strategie.

In de komende periode wordt met gemeenten en stakeholders gewerkt aan het Droombeeld 2050. Een droombeeld van een regio die wereldwijd wordt erkend als een vooruitstrevende en inclusieve metropool voor wonen, werken en ondernemen. Het economisch vestigingsklimaat van de metropoolregio Rotterdam Den Haag vormt de kern van deze transformatie. Dit perspectief moet inspireren en helpen om hier stapsgewijs, koersvast en adaptief naar toe te werken. Op basis van dat droombeeld (vast te stellen in april 2025) zal dan worden toegewerkt naar een economisch profiel en bijbehorende strategie richting 2050 e.v.
Beide fasen zullen in verbondenheid met de gemeenten en stakeholders worden doorlopen.

Bijlagen
n.v.t.

Gevolgde procedure

Bestuurscommissie	-
Dagelijks bestuur	-
Zienswijzetermijn	-

Verdere procedure

Zienswijzetermijn	-
Bestuurscommissie	5 februari 2025
Dagelijks bestuur	-
Algemeen bestuur	-
Anders, te weten	n.v.t

Contactpersoon

- Naam: Cees Stoppelenburg
- Telefoonnummer: 088 544 5100

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Conceptverslag

Vergadering
Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

woensdag 20 november 2024
Stadhuis Schiedam, Stadserf 1, Schiedam
18.00 – 18.45 uur

Aanwezig Ac EV		**Afwezig met bericht**	
Capelle a/d IJssel	C.A.J. Schaatsbergen (vz)	Den Haag	C. Peeck
Delft	K.H.M. Wattel-Meijers	Krimpen a/d IJssel	J. Jacobs
Delft	E. Brussaard	Nissewaard	M. van Soest
Lansingerland	J. Meuldijk	Pijnacker-Nootdorp	G. Klapwijk
Lansingerland	B. Weerheim	Ridderkerk	K.J. Kayadoe
Leidschendam-Voorburg	M. van Wijk		
Maassluis	M.L. Boekestijn		
Pijnacker-Nootdorp	S. Kleewein	**MRDH**	
Rotterdam	J. Nunnely	A.J. Spoon	Portefeuillehouder MRDH bedrijventerreinen en kantoren en wethouder Voorne aan Zee
Vlaardingen	C.M.A. Stevens		
Voorne aan Zee	A. Witte		
Wassenaar	I. van der Marel	J. Wassens	Manager Economisch Vestigingsklimaat a.i. en secretaris
Wassenaar	M. Bellekom-Vogels		
Westland	C. van der Mark	V. Medik	EV
Zoetermeer	M.J. Meurs-Troch	H. Hoomans	EV
Zoetermeer	C.A. Buisman	B. Stapelkamp	Bestuurszaken
		M. Baidjoe	Bestuurszaken
		Verslag: M. Migo	(Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering en heet alle leden van de adviescommissie hartelijk welkom. Hij heet eveneens de portefeuillehouder, de heer Spoon en alle medewerkers van de MRDH hartelijk welkom. Er is een quorum.

Hij deelt mee dat mevrouw Wattel-Meijers vanuit de Stichting Kennisalliantie Bedrijventerreinen Nederland een award heeft geworden voor haar inzet voor bedrijventerreinen in Nederland. Deze award heeft ze gewonnen als programmamanager werklocaties bij het ministerie van EZ. Hij feliciteert haar daar van harte mee.

Mevrouw **Wattel-Meijers** (Delft) spreekt haar dank uit. Ze heeft de award ontvangen voor de inzet en wat er tot nu toe bereikt is vanuit het programma Ruimte voor Economie, maar ook voor het aangekondigde vervolg. De award is dan ook mede bedoeld ter aanmoediging.

De heer **Wassens** deelt mee dat hij mevrouw Steinebach als manager Economisch Vestigingsklimaat tot de zomer van 2025 zal vervangen. Hij zal die rol combineren met zijn secretarisschap van deze commissie.

Mevrouw **Kleewijn** (Pijnacker-Nootdorp) stelt voor om namens de adviescommissie een blijk van steun te geven richting mevrouw Steinebach. Dit wordt ondersteund door allen. De secretaris zal er zorg voor dragen.

De heer **Wassens** licht toe dat gestart is met het proces om te komen tot een Visie op het Economisch Vestigingsklimaat. Op dit moment wordt gewerkt aan het verzamelen van data om een goed beeld te krijgen hoe de regio ervoor staat als het gaat om het economisch vestigingsklimaat. Dat is nodig om vervolgens met elkaar na te denken over wat de volgende stappen moeten zijn en waar de MRDH zich op zou moeten richten. Hij schat in dat de data eind van dit jaar voldoende in beeld zijn en dat begin volgend jaar met de commissie gesproken kan worden over de eerste fase van het proces om te komen tot de visie.

Hij wijst erop dat de heer Aboutaleb onlangs afscheid heeft genomen als burgemeester van Rotterdam. Als afscheidscadeau heeft de MRDH hem een boek aangeboden over tien jaar MRDH. Hij biedt de voorzitter en de portefeuillehouder een exemplaar aan. Voor iedereen ligt er een boek klaar om mee te nemen.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Kantorenstrategie MRDH

De **voorzitter** deelt mee dat hier al een Teams-meeting over heeft plaatsgevonden om te komen tot een aantal preadviezen. Die worden na de inleiding voorgelegd. Er is tevens schriftelijke inbreng ontvangen vanuit Voorne aan Zee. Die zal ook meegenomen worden in de preadviezen.

De heer **Spoon** geeft een korte inleiding. Met de kantorenstrategie wordt geprobeerd om balans aan te brengen tussen vraag en aanbod en datgene dat er is te versterken. We zien dat ruimte voor bedrijven steeds belangrijker wordt. Hij merkt op dat eigenlijk in alle sectoren ondernemers aangeven drie belangrijke wensen te hebben: goede mensen, minder regelgeving en als derde: ruimte om te kunnen uitbreiden of door te gaan. Hij licht ten slotte toe wat de aanleiding was om de kantorenstrategie te actualiseren: de huidige visie is verouderd en er ligt inmiddels veel meer druk op de ruimte. De Provincie heeft de MRDH bovendien gevraagd om deze provinciale taak voor te bereiden. Sinds corona is het kantoorgebruik echt flink veranderd. Het ‘debiteuren-crediteurenplaatje’ is niet meer van deze tijd. We zien tegelijkertijd dat, zeker op de toplocaties, de leegstand nihil is.

Mevrouw **Nunnely** (Rotterdam) heeft een tweetal vragen. We zien dat mensen steeds vaker hybride gaan werken en dat er daardoor minder kantoorruimte nodig is. Is er voldoende beeld bij hoe de kantoren van de toekomst eruit moeten gaan zien? En kan daarop gestuurd gaan worden?

De heer **Spoon** geeft aan dat een van de doelen van deze nieuwe strategie is om op die vragen antwoorden te vinden. Het is complex. We zien namelijk ook dat de vraag bij met name goed bereikbare locaties juist is toegenomen.

De heer **Hoomans** geeft ter aanvulling aan dat het gebruik van kantoor- en bedrijfsruimte echt aan het veranderen is. De scheidslijn tussen beide wordt vager. Ook zien we dat sinds corona kantoren op woensdagen en vrijdagen veel minder gebruikt worden dan op andere dagen in de week. Mogelijk dat daar slimmer mee omgegaan kan gaan worden.

Mevrouw **Nunnely** (Rotterdam) heeft twee aanvullende vragen. Wordt de werknemer van de toekomst ook meegenomen bij het bepalen van de strategie? En wat voor soort data is daarvoor beschikbaar?

De heer **Spoon** antwoordt de werknemer van de toekomst zeker mee te willen nemen.

De heer **Hoomans** licht toe dat gebruikgemaakt wordt van de behoefteramingen van de Provincie. Daarnaast monitort de MRDH de kantorenmarkt door een externe partij. Er wordt echt goed gekeken waar in de toekomst vraag naar zal zijn en wat vooral jonge medewerkers in de toekomst belangrijk zullen vinden.

Mevrouw **Witte** (Voorne aan Zee) ziet dat er een beetje een verschuiving plaatsvindt van een kantoren- naar een werkplekstrategie. Is er ook contact met het Center for People and Buildings? Zij doen al jaren onderzoek naar de werkplekken van de toekomst.

De heer **Spoon** antwoordt dat dat contact nog niet is gelegd, maar vindt dit een goede suggestie.

Mevrouw **Wattel-Meijers** (Delft) wil graag het goede voorbeeld noemen van het voormalige V&D-gebouw in Rotterdam. Dat is een fraai multifunctioneel gebouw geworden. Ze pleit ervoor om ook aandacht te hebben voor het geven van impulsen aan dit soort renovaties.

De **voorzitter** licht toe dat over het onderwerp is gebrainstormd in een Teams-sessie. Dat heeft geleid tot een aantal preadviezen. Voorne aan Zee heeft schriftelijke input geleverd na deze bijeenkomst. Hij geeft mevrouw Witte de gelegenheid ook plenair te delen welke input er is gegeven.

Mevrouw **Witte** (Voorne aan Zee) geeft aan op de vraag 'welke rol pakken gemeenten en de regio om te komen tot realisatie van meer kantoormeters?' te hebben meegegeven: "*Om hieraan te kunnen voldoen, dient in kaart gebracht te worden wat de logistieke/mobiliteitsvereisten zijn om voor 21 gemeentes tot aantrekkelijke voorstellen te komen. Mogelijk is het interessant om voor kleinere gemeenten, waaronder Voorne aan Zee een koppeling te leggen tussen de Vervoersautoriteit en het Economisch Vestigingsklimaat, zodat de bereikbaarheid en de ambitie beter op elkaar kunnen aansluiten."* Als reactie hierop vernam ze dat deze suggesties zijn opgenomen in het preadvies.

De tweede reactie heeft betrekking op 'hoe de overheid meer regie kan voeren op het versterken van gebieden en stimuleren van behoud en verbeterde kwaliteit van gebouwen': "*Nu onderzocht is op welke wijze voorwaarden gesteld worden aan gezonde werkplekken en de beschikbare buitenruimten daarin een toegevoegde waarde hebben, is vergroening en verbetering van de leefomgeving van bijvoorbeeld de bedrijfsterreinen een uitdaging. Aanpassing van de buitenruimten is dan ook een belangrijke randvoorwaarde om meer regie te kunnen voeren."* Ze geeft hierbij een succesvol voorbeeld ter onderbouwing. Het antwoord dat zij hierop ontving luidde: *"Los van de kantorenaanvraag zet de MRDH ook in op het beter benutten en verhogen van de kwaliteit van bedrijventerreinen. Vergroening en versterken van fietspaden en wandelroutes maken bedrijventerreinen, maar ook kantorenlocaties aantrekkelijker. Het belang van buitenruimte voor werklocaties nemen we expliciet op in de kantorenstrategie."*

De derde reactie heeft betrekking op de vraag 'welke rol om de kantorenmarkt te versterken moet de MRDH met prioriteit oppakken?': "*Mogelijk overleggen met gemeenten om tijdelijke huisvesting mogelijk te maken in (leegstaand) gemeentelijk vastgoed om doorstroming op gang te brengen, B-locaties kunnen A-locaties worden door een uitstekende infrastructuur en/of vervoersalternatieven binnen de MRDH mogelijk te maken. Overleg voeren met diverse branches, bijvoorbeeld de evenementen- en cateringsectoren om creativiteit in de planfase te brengen en alternatieve oplossingen voor een transitiefase te bedenken."* Het antwoord van de MRDH luidde: *"We zullen dit opnemen in de kantorenstrategie; leegstand op minder goede locaties willen we graag oplossen, tijdelijke huisvesting of andere creatieve oplossingen zijn een goede oplossing om deze leegstand op te lossen."*

Ze bedankt de MRDH voor deze antwoorden.

De **voorzitter** geeft aan dat de schriftelijke input pas gisteren is ontvangen en dat de commissie in feite dus mondeling geïnformeerd is.

De heer **Wassens** benoemt de drie preadviezen.

Het eerste betreft: 'adviezen over meer regie pakken op versterken gebieden en stimuleren kwaliteit gebouwen':

- Onderzoek welke instrumenten en tools er in kunnen worden ingezet om meer te sturen op de kwaliteit van bestaande kantoren in gebieden die in herontwikkeling zijn. Benoem daarbij ook welke instrumenten ingezet kunnen worden om de realisatie van nieuwe kantoren te stimuleren.

- De adviescommissie vraagt voldoende aandacht te besteden aan de verduurzaming van kantoren richting label A en de betaalbaarheid hiervan. Bezie daarbij ook in hoeverre netcongestie een belemmering of kans is voor verduurzaming van kantoren.

De heer **Wassens** vraagt of de commissie hiermee, met in achtneming van wat er zojuist is gezegd over de kwaliteit van de buitenruimte, kan instemmen.

De commissie stemt ermee in van dit preadvies een advies te maken.

Het tweede preadvies betreft de rol van de MRDH om de kantorenmarkt te versterken:
- Bezie hoe een verbinding gemaakt worden tussen de twee pijlers van de MRDH door te kijken naar de bereikbaarheid van werklocaties en specifiek voor kantoren. (Hier worden de suggesties van Voorne aan Zee nog aan toegevoegd.)
- Onderzoek daarnaast in hoeverre de overheid (MRDH en/of gemeenten) qua capaciteit en kennis voldoende uitgerust zijn om in te zetten op verduurzaming van kantoren en aanjagen van realisatie van kantorenvastgoed. Gemeenten lopen aan tegen capaciteitstekorten bij o.a. vergunningverlening, expertise en kennis van de (lokale)kantorenmarkt.

Hier wordt aan toegevoegd: onderzoek hoe omgegaan kan worden met leegstand en tijdelijke huisvesting.

De commissie stemt ermee in ook van dit preadvies een advies te maken.

Het derde preadvies betreft adviezen voor meer realisatie van kantorenmeters:
- Zorg voor voldoende realisatie op de toplocaties rondom de intercitystations in Den Haag en Rotterdam. Op deze plekken is de afgelopen jaren weinig gerealiseerd en is de leegstand nihil.
- Focus in de kantorenstrategie niet alleen op de toplocaties in Rotterdam en Den Haag, maar ook op locaties in de andere steden in de metropoolregio. Er moet voldoende ruimte zijn voor kleinere kantorenontwikkelingen.

De heer **Boekestijn** (Maassluis) heeft hier een opmerking bij. Hij wijst erop dat sommige gemeenten vooral bezig zijn met woningen en onvoldoende bezig zijn met waar die mensen moeten gaan werken. Hij pleit ervoor om vanuit de MRDH druk uit te oefenen op deze gemeenten om te zorgen dat zij ook ruimte creëren voor kantoren. Daarbij moet het uitdrukkelijk niet alleen gaan om zorg(gerelateerde)kantoren en ‘maatschappelijk gerelateerde kantoren’.

Mevrouw **Nunnely** (Rotterdam) zou graag zien dat ook een check wordt opgenomen van hoe de medewerkers/professionals van de toekomst die in de kantoren aan de slag gaan ernaar kijken.

De heer **Wassens** geeft in reactie op de opmerking van de heer Boekestijn aan bereid te zijn toe te voegen dat de MRDH gemeenten erop zal wijzen dat er voldoende ruimte voor werk moet blijven bestaan.
Hij is het met mevrouw Nunnely eens dat het belangrijk is om oog te hebben voor waar de werknemer van de toekomst behoefte aan heeft. Dat zal aan het advies worden toegevoegd.

De heer **Van der Mark** (Westland) pleit ervoor ook te blijven kijken naar ‘kleinere kantoren’ en niet alleen naar de ‘grote kantorenlandschappen’ en grote bedrijventerreinen.

De **voorzitter** antwoordt dat punt ook te hebben gehoord in de toelichting van de portefeuillehouder. Het heeft zeker de aandacht.

De commissie stemt ermee in, met inachtneming van de zojuist aangegeven toevoegingen, ook van dit preadvies een advies te maken.

De secretaris wordt door de commissie gemandateerd om de toevoegingen te verwerken.

3. Aanpak bedrijventerreinen

De heer **Spoon** geeft een korte presentatie. Hij benoemt nogmaals waar veel ondernemers behoefte aan hebben. Aan de hand van een kaart van de regio van 1950 en die van nu benoemt hij de grote ruimtelijke ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden en nog altijd plaatsvinden. Het metropoolgebied is het meest verstedelijkte gebied van Nederland. De uitdaging is om de ruimte voor bedrijventerreinen zo goed mogelijk, met oog voor de kwaliteit, te benutten. Daar is deze aanpak voor in het leven geroepen.

Mevrouw **Melik** geeft eveneens een korte presentatie. De strategie Bedrijventerreinen is vastgesteld, en ook aanvaard door de Provincie Zuid-Holland. Ze licht toe dat er niet alleen een tekort is aan kantoren, maar ook een kwalitatief tekort aan verschillend bedrijventerreinen. Ze legt uit welke ontwikkelingen daaraan ten grondslag liggen. In de strategie is een heldere doelstelling opgenomen door de bestuurscommissie: behoud zo veel mogelijk bedrijventerreinen, en behoud bovenal de kwaliteit daarvan. Eerder dit jaar heeft de bestuurscommissie een plan van aanpak vastgesteld waarin beschreven staat hoe de bestaande ruimte beter benut kan worden. Aan de hand van een aantal voorbeelden illustreert mevrouw Melik vervolgens wat bedoeld wordt met ‘beter benutten’.
Er zijn maar liefst tweehonderdvijftig bedrijventerreinen in deze regio. Een stuk of vijftig zouden beter benut kunnen worden. Dat is een heel complexe opgave. MRDH wil de gemeenten hierbij ondersteunen. Ze legt uit op welke manieren dat gedaan kan worden. Ze sluit haar presentatie af met een overzicht van een aantal lopende projecten.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Melik voor de toelichting.

De heer **Van Wijk** (Leidschendam-Voorburg) vraagt of het samenvoegen van kleinere bedrijfsterreinen, en de financiële aspecten die daarbij spelen om bedrijven te verplaatsen, ook in de stukken staat.

Mevrouw **Melik** antwoordt dat dat nog niet in de stukken staat die nu zijn meegestuurd naar de adviescommissie. In de strategie Bedrijventerreinen is er wel een inschatting gemaakt van de kosten. Het zal gaan om miljoenen euro’s. Vandaar dat een lobby door de MRDH om extra middelen te verkrijgen belangrijk is.

Mevrouw **Meurs-Troch** (Zoetermeer) heeft een praktische vraag. Is het mogelijk om de presentatie die zojuist gegeven werd ook schriftelijk te ontvangen?

De **voorzitter** constateert dat er instemmend geknikt wordt.

Mevrouw **Nunnely** (Rotterdam) benoemt het belang van de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen van de toekomst en roept op in de plannen aandacht te hebben voor ontsluiting.

De **voorzitter** concludeert dat het stuk ter kennisname geagendeerd stond en dat dat gerealiseerd is. De presentatie komt op NotuBox. Hij vraagt, naar aanleiding van dit agendapunt, of de leden van de adviescommissie binnen hun gemeenten weer naar voren willen brengen dat de MRDH er echt is om gemeenten te helpen en te ondersteunen. Breng de presentatie vooral ook onder de aandacht van de collega-raadsleden, de collegeleden en de ambtenaren.

Mevrouw **Nunnely** (Rotterdam) spreekt haar dank uit voor de toezeggingen. Ze wil voor de zekerheid graag even checken of ze alle presentaties ook mag delen met haar collega-commissieleden in Rotterdam. Het betreft de commissie Mobiliteit, Haven, Economie en Klimaat.

De **voorzitter** geeft aan dat deze openbare stukken, die ook in de openbaarheid worden gepresenteerd, zeer zeker ook met hen gedeeld kunnen worden. Graag zelfs.

4. Voorstel vergaderdata AcEV 2025

De heer **Van der Mark** (Westland) merkt op dat er hier en daar wat overlap is met de vergaderdata in zijn gemeente. Hij vermoedt dat dat voor anderen ook zal gelden.

De **voorzitter** geeft aan dat zelf ook te merken.

De heer **Van der Mark** (Westland) roept klemmend op om niet te strak vast te houden aan het raadslidmaatschap als eis om deel te nemen aan de adviescommissie.

De **voorzitter** merkt op dat dit een discussie is die ook nadrukkelijk gevoerd wordt bij de evaluatie. Een aantal gemeenten heeft er opmerkingen over gemaakt. Hij raadt aan dit punt te blijven maken.

De vergaderplanning van de adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat 2025 wordt vastgesteld.

5. Vaststellen conceptverslag

Wegens ziekte volgt het verslag van 9 oktober bij de volgende adviescommissie-vergadering.

6. Ter informatie

Er zijn geen punten bij dit agendapunt.

7. Rondvraag en sluiting vergadering

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

De **voorzitter** bedankt iedereen voor de productieve vergadering en sluit de vergadering om 18.45 uur.

Aansluitend aan de vergadering vindt er een werkbezoek plaats.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

CONCEPTAGENDA

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

Woensdag 22 januari 2025, 18.00 - 20.00 uur

Raadszaal gemeente Schiedam
(Stadserf 1, 3112 DZ)

*Een broodmaaltijd voor de commissieleden staat vanaf **17.30 uur** klaar.*
Indien u niet aanwezig kunt zijn, zien wij graag een afmelding tegemoet.

1. Vergadering AcEV 18.00 – 18.55 uur

1. Opening en mededelingen
- Vaststellen van de agenda.

2. Visie op het Economisch Vestigingsklimaat
Gevraagd aan de adviescommissie:
Kennisnemen van en reflecteren op de eerste resultaten van Fase 1 (verdiepende analyse) voor de visie op het economisch vestigingsklimaat.

Toelichting:
De OESO benadrukte in 2016 dat regionale samenwerking essentieel is voor een veerkrachtige economie, omdat het arbeidsmarkten en infrastructuur verbetert, innovatie versnelt en ongelijkheden verkleint. Ook Berenschot (2024) stelt dat samenwerking tussen gemeenten binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) cruciaal is voor een sterk economisch vestigingsklimaat, met focus op lange termijn projecten en een integrale aanpak. De Bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat werkt aan een visie die de economische kracht van de regio versterkt en bouwt voort op de Strategische Agenda 2023-2026 en de bedrijventerreinen-strategie 2023-2030.

Het proces omvat drie fasen: een verdiepende analyse, een Droombeeld 2050 en een economisch profiel en strategie. De analyse heeft een gezamenlijk beeld van de huidige situatie geschetst, met aandacht voor trends en uitdagingen in de regio. Het Droombeeld 2050 schetst een toekomst waarin de regio wereldwijd wordt erkend als vooruitstrevend en inclusief, en vormt de basis voor verdere strategieontwikkeling. De verschillende commissies van de MRDH, gemeenten en stakeholders worden nauw betrokken bij dit proces om een gedeelde visie en effectieve strategie richting 2050 te realiseren.

3. Vaststellen conceptverslagen
Gevraagd aan de adviescommissie:
U wordt gevraagd het verslag van de adviescommissie EV van **9 oktober 2024** en **12 november 2025** vast te stellen.

Indien u vragen of opmerkingen over de verslagen heeft, wordt u verzocht deze van tevoren door te geven via m.deheij@mrdh.nl.

4. Rondvraag en sluiting AcEV

U kunt uw eventuele inhoudelijke vragen die u bij de rondvraag wilt stellen van te voren mailen aan m.deheij@mrdh.nl.

2. Gezamenlijke vergadering AcVa en AcEV, 19.00 – 20.00 uur

1. **Opening gezamenlijke vergadering adviescommissie Vervoersautoriteit (AcVa) en adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat (AcEV)**
    - Mededelingen
        - Mededeling uitbreiding pilot uitzenden vergaderingen en verkennen extra vergaderlocaties
        - Update stand van zaken Mobiliteitsvisie
    - Vaststellen van de agenda.

2. **Vaststellen conceptverslag vorige gezamenlijke vergadering**

Gevraagd aan de adviescommissie:
U wordt gevraagd het verslag van de adviescommissie Va-EV van 9 oktober 2024 vast te stellen.

Indien u vragen of opmerkingen over het verslag heeft, wordt u verzocht deze van tevoren door te geven via m.deheij@mrdh.nl

3. **Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling MRDH – voorstellen doorontwikkeling**

Gevraagd aan de adviescommissie:
De adviescommissie wordt gevraagd het algemeen bestuur te adviseren over de voorgenomen acties uit het actieplan doorontwikkeling MRDH.

Toelichting:
Het algemeen bestuur wordt gevraagd de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling MRDH als afgerond te beschouwen en een actieplan gebaseerd op vijf actielijnen vrij te geven voor zienswijze. Dit actieplan, voortgekomen uit een evaluatie van tien jaar MRDH door Berenschot, richt zich op verbeteringen in samenwerking, democratische legitimiteit, inwonersparticipatie en versterking van de ambtelijke organisatie. Het doel is om de bereikbaarheid en het economisch vestigingsklimaat van de regio verder te versterken. De evaluatie en gesprekken via regionale, bestuurlijke en ambtelijke sporen hebben bijgedragen aan een gedeelde basis voor dit plan. Hoewel de inhoudelijke koers van de MRDH niet verandert, blijft de focus liggen op effectieve samenwerking en modern bestuur om de regio te versterken.

4. **Rondvraag en sluiting gezamenlijke vergadering**

U kunt uw eventuele inhoudelijke vragen die u bij de rondvraag wilt stellen van te voren mailen aan m.deheij@mrdh.nl.

Volgende informatiesessie:
Woensdag 5 maart 2025
19:00 – 20:00 uur
Digitaal via Teams

Volgende vergadering:
Woensdag 19 maart 2025

18:00 – 20:00 uur
Raadszaal gemeente Schiedam

Spreekrecht
Belangstellenden die gebruik willen maken van het spreekrecht dienen dit tenminste 24 uur voor de aanvang van de vergadering kenbaar te maken (via m.deheij@mrdh.nl) onder vermelding van uw naam, het onderwerp waarover gesproken zal worden en het belang dat daarbij aan de orde is. Het spreekrecht heeft uitsluitend betrekking op de in de agenda vermelde onderwerpen. Bij opening van de vergadering, wordt aan belanghebbende het recht verleend in te spreken. Iedere spreker krijgt maximaal vijf minuten spreektijd. Indien er meerdere sprekers zijn bepaalt de voorzitter in overleg met de commissie de totale voor belanghebbende beschikbare spreektijd en de volgorde van sprekers.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie Va en EV

Datum vergadering
Agendapunt (nummer)

Onderwerp	Actieplan evaluatie MRDH
Bestuurlijk trekker	Burgemeester van Bijsterveldt
Aard bespreking	Adviserend

Gevraagd aan de adviescommissie

De adviescommissie wordt gevraagd het algemeen bestuur te adviseren over de voorgenomen acties uit het actieplan doorontwikkeling MRDH.

Context
Voor de nadere context en motivering wordt naar de bijgesloten concept agendapost voor het algemeen bestuur verwezen.

Bijlagen
1. Concept AB-agendapost ‘Ontwerp-Actieplan evaluatie GR MRDH’
2. Ontwerp-Actieplan Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Algemeen bestuur

Datum vergadering: 10 februari 2025
Agendapunt 2.1

Onderwerp	Ontwerp actieplan evaluatie GR MRDH
Bestuurlijke trekker	Burgemeester van Bijsterveldt
Aard	Besluitvormend

Voorstel
Het algemeen bestuur wordt gevraagd:
1. De evaluatie MRDH als afgerond te beschouwen
2. Het ontwerp actieplan evaluatie MRDH dat wordt gevormd door vijf actielijnen:
    a. Samenwerking bij de Vervoersautoriteit;
    b. Samenwerking bij het Economisch Vestigingsklimaat;
    c. Democratische legitimiteit en raadsbetrokkenheid;
    d. Participatie en inwonersbetrokkenheid;
    e. Versterking ambtelijke organisatie MRDH.

    vrij te geven voor zienswijze.

Context
Aan Berenschot is gevraagd een onafhankelijk onderzoek te doen naar de resultaten van 10 jaar MRDH. Een op feiten gebaseerd onderzoek met als doel inzichtelijk te maken of de doelen die in 2014 zijn geformuleerd, zijn behaald. En nog meer dan dat, inzichtelijk maken hoe de samenwerking binnen de Gemeenschappelijke Regeling zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Met het onderzoeksrapport is een goede basis gelegd voor gesprekken over de verdere ontwikkeling van samenwerking binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Via drie sporen zijn de gesprekken in het najaar van 2024 georganiseerd:
- Spoor 1: Regionale werksessies
- Spoor 2: Bestuurlijke spoor, gesprekken met gemeenten
- Spoor 3: Ambtelijke werksessies

De opbrengsten uit deze gesprekken komen samen in het voorliggende actieplan.

Relatie met de taakvelden MRDH en de Strategische Agenda
De doorontwikkeling van de Gemeenschappelijke Regeling draagt bij aan de gezamenlijke missie uit de Strategische Agenda: ‘Meer welvaart én welzijn voor de mensen die in de metropoolregio Rotterdam Den Haag wonen, werken en leven nu en in de toekomst door verdere samenwerking, betere fysieke verbindingen en versterking van het economisch vestigingsklimaat en de regionale samenhang’. Het actieplan doorontwikkeling van de Gemeenschappelijke Regeling heeft geen directe relatie met inhoudelijke koers en focus uit de Strategische Agenda.

Motivering
Met de positief-kritische reflecties uit de eerste fase van de evaluatie in het achterhoofd is, met behulp van bestuurlijke en ambtelijke werksessies en gesprekken met diverse gemeenteraden, een actieplan voor de MRDH opgesteld. Met dit actieplan blijft de MRDH investeren in een goed functionerende Gemeenschappelijke Regeling die een bijdrage levert

aan de twee pijlers van de MRDH, namelijk het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie.

Met het uitvoeren van dit actieplan kan de MRDH met volle kracht verder werken aan het versterken van het Economisch vestigingsklimaat en de bereikbaarheid van de regio, aangestuurd door modern ingerichte bestuurlijke organen en ambtelijke samenwerking. Dit wordt gedaan via vijf actielijnen, te weten:

a. Samenwerking bij de Vervoersautoriteit;
b. Samenwerking bij het Economisch Vestigingsklimaat;
c. Democratische legitimiteit en raadsbetrokkenheid;
d. Participatie en inwonersbetrokkenheid;
e. Versterking ambtelijke organisatie MRDH.

Het actieplan is het resultaat van de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling van de MRDH. Het actieplan is daarmee zienswijzeplichtig. De voorstellen hebben onder meer betrekking op de wijze waarop we samenwerken, welke elementen randvoorwaardelijk zijn voor een goede samenwerking (informatievoorziening, rolzuiverheid, kennisdeling) en waar we op inhoud op samenwerken. De scope van de MRDH (inhoudelijke themaverbreding of –versmalling) is niet ter discussie gesteld. Tenslotte stelt Berenschot expliciet voor om weg te blijven van aanpassingen van de governancestructuur.

Financiën
Het uitvoeren van het actieplan heeft geen financiële consequenties.

Juridisch
Er zijn geen juridische consequenties aan dit actieplan verbonden.

Communicatie
Via het MRDH journaal worden gemeenteraden en andere belanghebbenden geïnformeerd over de acties die worden uitgevoerd als gevolg van de evaluatie. Een inleidende videofilm met portefeuillehouder van Bijsterveld wordt ter beschikking gesteld ter inleiding en ondersteuning van de bespreking van het actieplan in de gemeenteraden.

Bijlagen
Actieplan doorontwikkeling MRDH

Gevolgde procedure

Adviescommissie	8 januari 2025 informatiesessie
Adviescommissie	22 januari 2025 advisering over het actieplan
Dagelijks bestuur	27 januari 2025 voorbereiding op AB vrijgave voor zienswijzen
Bestuurscommissie	5 februari 2025 reflectie op het actieplan

Verdere procedure

Zienswijzetermijn	10 februari – 7 april 2025
Adviescommissie	28 mei 2025 (informatiesessie) en 4 juni 2025 (adviserend)
Dagelijks bestuur	30 juni 2025
Algemeen bestuur	11 juli 2025

Bekendmaking

- Openbaar besluit: ☒ ja ☐ nee
- Wettelijke bekendmaking: ☐ ja ☒ nee

Contactpersoon

- Bas Nootenboom
- B.nootenboom@mrdh.nl

Ontwerp-Actieplan

Evaluatie Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Samenvatting

De 21 gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag werken 10 jaar samen aan het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. Zoals bij de start van de samenwerking is afgesproken, is de toegevoegde waarde van de MRDH-samenwerking geëvalueerd en bespreken we verbetermogelijkheden.

Begin 2024 is aan Berenschot gevraagd een onafhankelijk feitenonderzoek te doen. De hoofdconclusies van dit onderzoek zijn:

- **Positieve waarde samenwerking MRDH**: Het Berenschot-onderzoek bevestigt de bestaanswaarde en meerwaarde van de samenwerking binnen de MRDH, vooral binnen Verkeer & Vervoer en Economisch Vestigingsklimaat. In een roerige tijd zijn veel resultaten behaald. Een aantal doelen is niet gehaald door te hoge ambities, afhankelijkheden van andere partijen en de impact van de coronacrisis. Al met al is er bestaanswaarde en meerwaarde voor de MRDH en dus voldoende reden om de regionale samenwerking voort te zetten.
- **Resultaten op Verkeer en Vervoer:** Significante prestaties zijn behaald, zoals verbeteringen in het netwerk (E-lijn, Hoekse Lijn) en betrokkenheid in belangrijke projecten (MIRT-investeringen in de spoorlijn Leiden-Dordrecht). De samenwerking wordt van grote waarde geacht, waarbij in het bijzonder waardering uit wordt gesproken over de wijze waarop de MRDH de leiding nam in de woelige Coronaperiode, al werden sommige doelen als te ambitieus gezien.
- **Economisch vestigingsklimaat en strategie**: Er zijn resultaten geboekt voor de economische vernieuwing, maar de impact blijft beperkt door een gebrek aan gedeelde visie en de focus op operationele, kleinere projecten. Met een nieuwe Strategische Agenda, de vernieuwede bijdrageregeling en de start van een proces voor een gezamenlijke visie op het economisch vestigingsklimaat zijn bestuurlijk gedragen stappen gezet voor versterking van de samenwerking en vergroting van de impact.
- **Legitimiteit en organisatie:** Formeel is de samenwerking binnen MRDH sterk gelegitimeerd, maar de ervaren legitimiteit en betrokkenheid blijven aandachtspunten. De organisatie functioneert goed en levert kwaliteit, maar uitdagingen in balans tussen ambities en beschikbare capaciteit en middelen blijven aandachtspunten.

De onderzoeksresultaten en de reflecties van Berenschot zijn gebruikt voor regionale en lokale gesprekken met de raadsleden, wethouders, burgemeesters en ambtelijk adviseurs. De inbreng uit die gesprekken is gebruikt om dit ontwerp-actieplan voor de doorontwikkeling van de MRDH op te stellen. Het actieplan is uitgewerkt via vijf actielijnen:

1. Versterking ambtelijke organisatie MRDH
2. Samenwerking bij de Vervoersautoriteit
3. Samenwerking bij het Economisch Vestigingsklimaat
4. Democratische legitimiteit en raadsbetrokkenheid
5. Participatie en inwonersbetrokkenheid

Met dit actieplan blijft de MRDH investeren in een goed functionerende Gemeenschappelijke Regeling die een bijdrage levert aan de twee pijlers van de MRDH, namelijk het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. Begin 2025 biedt het MRDH-

bestuur dit actieplan ter zienswijze aan de raden van de 21 deelnemende gemeenten aan. Daarna besluit het MRDH bestuur definitief over het actieplan en wordt gestart met het uitvoeren van de actielijnen.

1. Inleiding

De afgelopen 10 jaar heeft de MRDH zich ontwikkeld naar een stabiele speler in de netwerken op het gebied van verkeer en vervoer en economisch vestigingsklimaat. Waar de eerste vijf jaar in het teken stonden van de opbouw van de samenwerking en de bijbehorende werkorganisatie, zijn de afgelopen jaren belangrijke resultaten behaald. Met aanbevelingen uit twee interne tussenevaluaties en onderzoeken van de rekenkamers van de gemeenten Rotterdam en Den Haag is de afgelopen jaren ingezet op verbeteringen in de inhoudelijke koers en de daarbij behorende samenwerking:

- Inzet op inhoud (een nieuwe Strategische Agenda met een uitnodigend en verbindend proces en nieuwe visies op het gebied van de twee pijlers van de MRDH);
- Inzet op bestuurlijke samenwerking (versterking van de positie en betrokkenheid van de raden);
- Inzet op nieuwe thema's zoals brede welvaart. Deze thema's zijn de afgelopen periode, in nauwe samenspraak met de gemeenten, door de MRDH opgepakt;
- Inzet op vergroten van de uitvoeringskracht. Met de inzet van MRDH support als flexpool helpt de MRDH gemeenten bij de uitvoering van projecten die bijdragen aan de Strategische Agenda.

Die inzet rendeert soms nog niet maximaal en dat geeft ruimte voor verbetering.

In november 2023 is de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag gestart. Berenschot heeft een op feiten gebaseerd onderzoek uitgevoerd met als doel inzichtelijk te maken of de doelen die we met elkaar in 2014 hebben gesteld zijn behaald. En ook hoe de samenwerking binnen de Gemeenschappelijke Regeling zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Het onderzoek van Berenschot vormde een goede basis voor regionale en lokale gesprekken met de raadsleden, wethouders, burgemeesters en ambtelijk adviseurs over de verdere ontwikkeling van samenwerking binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Op basis van dit onderzoek en de gesprekken die zijn gevoerd is het voorliggende actieplan 'Evaluatie GR MRDH' opgesteld. Een actieplan dat, in aanvulling op eerder uitgevoerde evaluaties, een antwoord geeft op de vragen waar de MRDH voor aan de lat staat als het gaat om regionale samenwerking.

2. Samenwerking binnen de MRDH heeft meerwaarde

Het onderzoek van Berenschot laat zien dat de samenwerking binnen de MRDH bestaanswaarde en meerwaarde heeft, zowel op Verkeer en Vervoer als op Economisch Vestigingsklimaat. In tien jaar tijd zijn vanuit collectieve kracht van de 21 gemeenten volop activiteiten ontplooid en zijn binnen de beide pijlers veel resultaten geboekt. Het onderzoek geeft dan ook een positief antwoord op de vraag of er voldoende redenen zijn om de samenwerking binnen de MRDH te continueren.

Niet alle doelstellingen zoals die in 2014 zijn benoemd zijn behaald, met uiteenlopende verklaringen. Zo waren sommige doelstellingen dusdanig ambitieus geformuleerd dat ze nooit haalbaar bleken, niet solitair vanuit alleen MRDH bereikt konden worden, dan wel te

grote afhankelijkheden kenden. Tenslotte heeft Corona veel impact gehad op de realiseerbaarheid van de doelstellingen.

Aanvullend op de hoofdlijn trekt Berenschot de volgende conclusies:

- Verkeer en vervoer: Er is op dit beleidsterrein veel gepresteerd binnen een woelige context. Grote versterkingen in het netwerk zoals de E-lijn en de Hoekse Lijn worden gewaardeerd, net als de prominente rol van MRDH in de MIRT-investeringen zoals de Oude Lijn, de Oeververbinding Rotterdam en de CID-Binckhorst. Ook in de gebiedsuitwerkingen Westland en Voorne-Putten heeft de MRDH een belangrijke, trekkende rol gespeeld. De rol van de MRDH tijdens de Coronaperiode wordt gewaardeerd en is van belang geweest. De MRDH heeft daarnaast een bijdrage geleverd aan een samenhangend verkeer en vervoersnetwerk, de samenwerking wordt zeer gewaardeerd. Het zicht van gemeenten op het dagelijks werk dat binnen deze pijler wordt verricht is beperkter. Berenschot constateert dat sommige ambities soms te groot zijn gebleken (bijvoorbeeld op het gebied van verkeersveiligheid en kwaliteit van stations).
- Economisch vestigingsklimaat: Ook binnen deze pijler zijn herkenbare resultaten geboekt en is een bijdrage geleverd aan de economische vernieuwing van de regio. De samenwerking binnen deze pijler wordt gewaardeerd. Tegelijkertijd stelt Berenschot vast dat de impact van de MRDH op het economisch vestigingsklimaat en de concurrentiepositie beperkt is. Oorzaken zijn een onvoldoende collectief gedeelde visie en een nadruk op de operationele kant (bijvoorbeeld via de bijdrageregeling, die gericht was op veelal kleinere projecten). Berenschot stelt vast dat belangrijke, eerste stappen zijn gezet om hier een verandering in aan te brengen, namelijk:
    - met een nieuwe Strategische Agenda – waarin meer focus is aangebracht op de thema's waar de MRDH toegevoegde waarde in kan hebben (ruimte voor werken, arbeidsmarkt en onderwijs en innovatie en MKB);
    - met het besluit van de Bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat op 3 juli 2024 om te komen tot een visie op het economisch vestigingsklimaat is hier ook al op ingespeeld: naar een meer gezamenlijke visie op het vestigingsklimaat in de MRDH.
- Democratische legitimiteit: Berenschot stelt vast dat de samenwerking binnen de MRDH in formele zin sterk is gelegitimeerd, op zichzelf en in vergelijking met andere gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden. Dit komt tot uitdrukking in de veelheid aan onderwerpen waarop zienswijzen kunnen worden ingediend, het belang wat door het Algemeen Bestuur en de Bestuurscommissies wordt gehecht aan advisering van de Adviescommissies en de instrumenten die gemeenteraden hebben om bij te sturen. Tegelijkertijd concludeert Berenschot ook dat de ervaren legitimiteit (op onderdelen) beperkt is. Hier zit dus een duidelijke discrepantie tussen. MRDH heeft de afgelopen jaren diverse wijzigingen doorgevoerd in haar werkwijze die een positieve bijdrage hebben geleverd. Een andere conclusie is dat participatie en het betrekken van andere partners punten van aandacht zijn. Rondom de mobiliteitsvisie is een pilot op het gebied van participatie uitgevoerd.
- Organisatie en samenwerking: De samenwerking binnen de MRDH heeft zich sterk ontwikkeld en het daarbij behorende besluitvormingsproces werkt naar behoren.

Tegelijkertijd is er weliswaar sprake van een lichte, effectieve en efficiënte samenwerking (zoals ooit beoogd bij de oprichting van de MRDH), maar is de besluitvorming complex. Gelet op de grote belangen, behoeften van gremia en publieke middelen (>€ 600 miljoen/jaar) geeft Berenschot aan dat dit verklaarbaar en logisch is. De ambtelijke organisatie is ondersteunend aan de samenwerking en wordt door de 21 gemeenten en partners zeer gewaardeerd. Berenschot constateert ook dat het belangrijk is dat de wensen en de geuite ambities van het bestuur en de beschikbare ambtelijke capaciteit niet volledig in balans zijn.

3. Thema's voor doorontwikkeling van de Gemeenschappelijke Regeling MRDH

In 10 jaar tijd heeft de MRDH een plaats bemachtigd in het bestuurlijke veld van onze regio. Berenschot geeft een aantal reflecties mee die uitwerking krijgen in het actieplan. De reflecties zijn:

1. *Versterking democratische legitimiteit*

De evaluatie van de samenwerking binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) wijst op de noodzaak om blijvend aandacht te hebben voor de (versterking van de) democratische legitimiteit, aangezien veel deelnemers deze als onvoldoende ervaren ondanks de formele legitimatie. Er wordt aanbevolen om de betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden te vergroten via directe participatie binnen MRDH, mogelijk door een participatieverordening. Dit kan worden ondersteund door verduidelijking van de rol van adviescommissies en verbeterde informatievoorziening, zoals visuele rapportages en een gemeentelijke klankbordgroep. Tot slot wordt geadviseerd het debat meer te richten op inhoudelijke doelen en concrete resultaten om de ervaren legitimiteit te verbeteren, inclusief het sterker invullen van de eigen rol en verantwoordelijkheid door de 21 gemeenten.

2. *Koers EV*

De evaluatie van het Economisch Vestigingsklimaat binnen de MRDH toont aan dat, hoewel er resultaten zijn, de impact beperkt blijft. Er wordt geadviseerd om de ambities te herzien langs twee keuzes: ten eerste, de afweging tussen operationele resultaten versus strategische impact, waarbij een bredere strategische focus een duurzame economische ontwikkeling kan stimuleren en aansluiten bij de MRDH-ambitie van grotere invloed op nationaal en Europees niveau. Ten tweede, de keuze tussen een sectorale benadering of een integrale aanpak, waarbij de laatste zou zorgen voor samenwerking op meerdere thema's, zoals ruimtelijke ontwikkeling en recreatie, wat de samenhang tussen economie, bereikbaarheid en leefbaarheid versterkt en de regio economisch robuuster maakt.

3. *Rol MRDH naar buiten toe*

De MRDH heeft mogelijkheden om het economische en maatschappelijke netwerk sterker te verbinden met het bestuurlijke netwerk, wat een actievere rol vereist in het onderhouden van regionale samenwerkingsverbanden. Een strategische en integrale benadering van het economisch vestigingsklimaat kan worden ondersteund door het organiseren van bijeenkomsten zoals een "Economische top" om gezamenlijke ambities te bespreken en een centrale positie in het netwerk te versterken. Verder kan MRDH haar netwerkpositie verder vergroten door intensievere contacten met belangrijke stakeholders, zoals omliggende

regio's, ministeries, bedrijven en kennisinstellingen, te onderhouden via gericht stakeholdermanagement en consistente betrokkenheid bij besluitvormingsprocessen. De basis is er, er liggen kansen om deze positie verder te versterken en te verbinden aan de opgaven waar de MRDH aan werkt.

4. Keuze over de inzet van capaciteit

De strategische keuzes van de MRDH voor het economisch vestigingsklimaat en haar externe rol beïnvloeden direct de beschikbare capaciteit, waarbij een grotere strategische focus meer tijd en middelen vergt en mogelijk ten koste gaat van operationele taken. Gezien de huidige beperkte capaciteit moet er een zorgvuldige afstemming plaatsvinden tussen strategie, operationele taken en het beschikbare budget.

4. Actieplan

Op basis van de positief-kritische reflecties uit de eerste fase van de evaluatie is, met behulp van bestuurlijke en ambtelijke werksessies en gesprekken met diverse gemeenteraden, een actieplan voor de doorontwikkeling van de MRDH opgesteld. Met dit actieplan blijft de MRDH investeren in een goed functionerende Gemeenschappelijke Regeling die een bijdrage levert aan de twee pijlers van de MRDH, namelijk het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. Met dit actieplan dragen we bij aan de gezamenlijke missie uit de Strategische Agenda, namelijk: '*Meer welvaart én welzijn voor de mensen die in de metropoolregio Rotterdam Den Haag wonen, werken en leven nu en in de toekomst door verdere samenwerking, betere fysieke verbindingen en versterking van het economisch vestigingsklimaat en de regionale samenhang'.*

Het actieplan is uitgewerkt via vijf actielijnen:

1. Ontwikkeling organisatie MRDH
2. Samenwerking bij de Vervoersautoriteit
3. Samenwerking bij het Economisch Vestigingsklimaat
4. Democratische legitimiteit en raadsbetrokkenheid
5. Participatie en inwonersbetrokkenheid

In het actieplan zijn per thema concrete acties opgenomen die een bijdrage moeten leveren aan de doorontwikkeling van de MRDH.

1. Ontwikkeling organisatie MRDH

De opgaven voor de MRDH zijn groot. De positie die de MRDH de afgelopen jaren heeft ingenomen in het bestuurlijk landschap is waardevol, maar kan nog meer toonaangevend zijn. Met de toenemende impact van Europese, nationale en provinciale opgaven op de twee pijlers van de MRDH is de druk op de organisatie steeds groter aan het worden. Opgaven op nationaal niveau vragen om een ad hoc, gerichte, inhoudelijk gedreven lobby die resultaten oplevert, maar zorgt dat de capaciteit van de MRDH onder druk staat. Daarnaast zien we dat de capaciteit bij gemeenten voor de twee pijlers afneemt (soms door bezuinigingen, soms door lastig in te vullen vacatures). Voor de beide pijlers geldt dat daarom een versterking van de eigen organisatie voorwaardelijk is om invulling te geven aan de grote opgaven.

Dit betekent twee dingen:

- Berenschot stelt vast dat de ambtelijke capaciteit van de MRDH knelt. Dit maakt dat de wendbaarheid en de flexibiliteit van de MRDH niet altijd even groot is, terwijl veel opgaven dit vragen. Daarom is het voorwaardelijk om te onderzoeken of en zo ja op welke wijze de verdere ontwikkeling van de organisatie (inclusief de bijbehorende ambtelijke capaciteit en de competenties op strategisch niveau) vormgegeven moet worden.
- Om de effectiviteit en slagkracht van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) te vergroten, is het essentieel om gerichte keuzes te maken in de inzet van schaarse capaciteit en middelen. Door slim te prioriteren, kunnen we onze beschikbare middelen effectiever benutten en daarmee de kwaliteit van projecten en besluitvorming verbeteren. Het is van belang dat deze keuzes aansluiten op de langetermijnvisie van de regio en bijdragen aan duurzame groei en ontwikkeling.

Suggestie	Voorgestelde aanpak
Maak een voorstel over de verdere ontwikkeling van de ambtelijke organisatie in het licht van de maatschappelijke opgaven en de impact van Europees, nationaal en provinciaal beleid op de MRDH	• De MRDH zal voorstellen doen die een bijdrage leveren aan de gewenste versterking van de ambtelijke organisatie. Daarbij wordt ingegaan op de benodigde competenties en de benodigde capaciteit. Uitgangspunt daarbij is een strategische versterking waardoor ook de uitvoeringskracht van de gemeenten zal worden vergroot. Daarbij worden voorstellen gedaan vanuit het perspectief dat de belasting van de project- of programmamiddelen dan wel de bijdrage van gemeenten (aan EV) niet negatief worden belast. • Ook zal worden voorgesteld om MRDH support structureel onderdeel uit te laten maken van de organisatie van de MRDH, met een doorgroei naar maximaal 15 fte. Daarmee kan een bijdrage worden geleverd aan de capaciteitsvraagstukken bij gemeenten op de thema's mobiliteit en economie.

2. Samenwerking bij de Vervoersautoriteit (Va)

Samenwerken tussen de gemeenten en de MRDH biedt grote voordelen voor het oplossen van regionale vraagstukken. Door kennis en ervaringen te delen kunnen effectievere en efficiëntere oplossingen worden ontwikkeld, zeker nu de ambtelijke capaciteit onder druk staat. De MRDH speelt een cruciale rol als coördinator en verbinder in regionale verkeer- en vervoerdossiers. Om optimaal resultaat te behalen moeten duidelijke doelstellingen worden gesteld, prioriteiten bepaald en moet strategisch worden samengewerkt. Het is essentieel dat de meerwaarde van de samenwerking zichtbaar is en blijft.

De komende jaren staan in het teken van het realiseren van een toekomstbestendige mobiliteit voor onze regio. Door een verbreding van de samenwerking met diverse partijen, zoals het bedrijfsleven en kennisinstellingen, kunnen we de ambities uit de mobiliteitsvisie waarmaken. Via het proces van de mobiliteitsvisie zijn al veel betrokkenen aangehaakt, en ook tijdens de uitvoering zullen deze partijen een actieve rol spelen. Dit geeft ons de kans om gezamenlijk innovatieve en duurzame oplossingen te ontwikkelen die bijdragen aan een betere bereikbaarheid en leefbaarheid van onze regio.

Om de juiste focus te behouden, wordt er binnen de pijler Vervoersautoriteit een scherpere prioritering aangebracht in de thema's. Zo kunnen we onze inspanningen beter richten op de onderwerpen met de grootste impact en bouwen we samen aan een efficiënter en toegankelijker vervoerssysteem. Verkeersveiligheid en duurzaamheid zijn daarbij thema's die bij uitstek om een sterkere regionale aanpak vragen.

Dit leidt tot de volgende acties:

Suggestie	Voorgestelde aanpak
Maak een mobiliteitsvisie waarbij aandacht wordt besteed aan: - de samenwerking met andere partijen zoals het bedrijfsleven en kennisinstellingen, zodat deze actief bijdragen aan de uitvoering van de mobiliteitsvisie - een scherpere prioritering in de onderwerpen binnen de pijler Va	• Via het proces van de mobiliteitsvisie is een breed palet aan partijen betrokken, deze partijen worden ook betrokken bij de uitvoering van de mobiliteitsvisie. • Verder gaan we samenwerkingsagenda's opstellen met allianties en natuurlijke partners zoals het Havenbedrijf, Greenport West-Holland, VNO NCW, omliggende regio's, etc. • Via het proces van de Mobiliteitsvisie wordt, via een aantal keuzes, een scherpere prioritering aangebracht in de activiteiten van de MRDH
Geef vervoerders via concessies een actieve communicatieplicht over de (lange termijn) ontwikkeling van het lijnennet. Met als doel dat gemeenten en de MRDH daarover in gesprek kunnen en vroegtijdig op de ontwikkeling van vervoerplannen kunnen bijsturen. En gemeenten gelegenheid hebben voor vroegtijdige communicatie met inwoners.	• Onderzocht gaat worden of en zo ja op welke wijze met vervoerders afspraken gemaakt kunnen worden over een actieve communicatieplicht en daarnaast of dit onderdeel moet worden van toekomstige concessies. Bij de totstandkoming van de nieuwe concessies zal dit onderwerp van bestuurlijke weging zijn; dit gesprek zal worden gevoerd vanuit de rollen die de partijen (opdrachtnemende vervoerders, opdrachtgever MRDH en deelnemende gemeenten) vervullen.

3. Samenwerking bij het Economisch Vestigingsklimaat (Ev)

De opgaven binnen de pijler economisch vestigingsklimaat zijn groot. Daarom is het noodzakelijk om de impact van de activiteiten binnen de pijler te vergroten. Collectief eigenaarschap van de 21 gemeenten is cruciaal en kan vergroot worden door het maken van een nieuwe visie op het economisch vestigingsklimaat en het verschuiven van de focus naar meer strategische samenwerking. De visie moet daarnaast de basis bieden voor

fundamentele vernieuwing van het uitvoeringsinstrumentarium en leiden tot concrete, meetbare doelstellingen die de impact van de inzet van de MRDH op het economisch vestigingsklimaat zichtbaar maken.

Verder is er behoefte aan een structurele investering in strategievorming, lobby en het regionale economische netwerk, zowel binnen als buiten de MRDH. Een betere verbinding met het bedrijfsleven en een focus op één of twee grote regionale projecten in plaats van meerdere lokale projecten kunnen helpen om de economische profilering en zichtbaarheid te vergroten.

Binnen de ambtelijke samenwerking bestaat behoefte aan meer ruimte voor ambtelijke ontwikkeling en beter gebruik van de aanwezige expertise binnen gemeenten. Om de regionale samenwerking verder te versterken, wordt voorgesteld een lange termijn agenda op te stellen, scherpe keuzes te maken en meer inzicht te krijgen in lopende processen. Dit bevordert de samenwerking en geeft meer ruimte voor scherpe gesprekken over de economische ontwikkeling van de regio.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk worden thematische sessies vaker ingezet om strategische besprekingen te faciliteren en meer transparantie te bieden, wat leidt tot betere onderlinge afstemming.

Dit leidt tot de volgende acties:

Suggestie	Voorgestelde aanpak
Maak een economische visie van ons allemaal, met daarin aandacht voor: • Vergroten zichtbaarheid impact investeringen economisch vestigingsklimaat (inclusief resultaten bijdrageregeling) • Verbeterde verbinding met het bedrijfsleven en netwerkfunctie • Grotere en bredere inzet met een focus die ook reikt tot op Europees niveau • Focus op grotere (icoon)projecten ter bevordering van het economisch profiel	• Deze voorstellen zijn betrokken bij aanpak van de nieuwe visie op het economisch vestigingsklimaat van de MRDH. In deze visie ligt – in lijn met de vastgestelde Strategische Agenda - de focus op impact, pijlers ruimte voor werken en aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt. Daarbij wordt ook gekeken hoe we de impact van onze bijdragen aan gemeentelijke projecten kunnen vergroten, ter bevordering van het economisch profiel van de regio. • Onderdeel van het proces is het vergroten van de zichtbaarheid van de impact van investeringen in het economisch vestigingsklimaat. Daartoe zullen voorstellen worden gedaan, gericht op het benutten van bestaande en nieuwe communicatiemiddelen. • Op basis van de visie op het economisch vestigingsklimaat worden voorstellen gedaan over de betekenis hiervan voor de ambtelijke organisatie. Het gaat daarbij onder meer om het vergroten van lobbykracht en de benodigde capaciteit en middelen.
Organiseer een economische top om: • inzicht te krijgen in hoe het economisch vestigingsklimaat versterkt kan worden	• In het proces om te komen tot een economische visie wordt een top georganiseerd met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, kennisinstellingen en medeoverheden om antwoord te geven op de vraag hoe we met

• het netwerk op het thema economisch vestigingsklimaat te versterken	elkaar het economisch vestigingsklimaat kunnen versterken. Deze top moet leiden tot een vernieuwde start in netwerkontwikkeling en -behoud.
Organiseer ambtelijke voorbereidende themasessies om te komen tot meer strategische bespreking en betere kennisdeling op het gebied van economisch vestigingsklimaat	• Dit voorstel wordt gekoppeld aan de verdere ontwikkeling van het ambtelijk overleg Ev.

4. Democratische legitimiteit en raadsbetrokkenheid

De samenwerking binnen de MRDH is formeel goed gelegitimeerd. In lijn met het onderzoek van Berenschot worden daarom geen voorstellen gedaan tot aanpassing van de governancestructuur. In lijn met eerdere tussenevaluaties en onderzoek van de Rekenkamers Rotterdam en Den Haag worden wel voorstellen gedaan om binnen de huidige GR de werkwijze te verbeteren, met als doel om de discrepantie tussen de formele legitimiteit en de ervaren legitimiteit te verkleinen. Het vergroten van betrokkenheid van raadsleden, partners en participanten is daarbij cruciaal. Ook het vernieuwen van het overleg tussen gemeentesecretarissen en griffiers speelt daarbij een belangrijke rol, gelet op de verbinding dit belangrijk kan zijn voor het verbeteren van de betrokkenheid van raadsleden bij de samenwerking binnen de MRDH.

Andere acties die worden voorgesteld zijn gericht op het verbeteren van de betrokkenheid van gemeenteraden, zoals het beter afstemmen van de adviescommissies op de raden en het proactief meegeven van kaders door de raad aan MRDH-vertegenwoordigers. Daarbij hebben de gemeenten een belangrijke rol. Zij kunnen ervoor zorgen dat raadsleden meer strategisch worden betrokken bij de inhoudelijke koers van de regio.

Het verminderen van de stukkenstroom en een verbeterd inwerkprogramma voor nieuwe leden van bestuurlijke vergaderingen zijn ook belangrijke voorstellen. Tenslotte zijn de voorstellen gericht op een betere afstemming binnen gemeenten en tussen raadsleden en MRDH-vertegenwoordigers om zo de betrokkenheid en de ervaren legitimiteit te vergroten.

Daarnaast speelt kennisdeling een belangrijke rol. Het opzetten van een regionale kennis- en databank en het monitoren van lopende projecten, inclusief het delen van tussentijdse uitkomsten via de P&C cyclus, zal bijdragen aan een versterkte kennisuitwisseling en continue verbetering van beleidsprocessen.

Dit leidt tot de volgende acties:

Suggestie	Voorgestelde aanpak
Zet in op verdere aanscherping en eenduidigheid en aantrekkelijkheid van de rol van (leden van) de adviescommissies	In vervolg op de al ingezette acties om de positie van de Adviescommissies te versterken zal de MRDH voorstellen doen om de rol van de adviescommissies te verduidelijken. Daarbij zal ook benoemd worden wat de MRDH van gemeenten verwacht waar het gaat om het verduidelijken van de rol. Dit moet leiden tot helderheid,

	eenduidigheid en meer enthousiasme voor het lidmaatschap van de adviescommissies. Onderdeel is onder andere hoe de advisering van de Ac's meer voorspelbaar kan worden.
Zet in op de verdere versterking van de interne afstemming binnen gemeenten (o.a. via de 'klankbordgroepen'[1])	Het is aan gemeenten om dit voorstel op te pakken, de MRDH zal op verzoek ondersteunen om deze interne afstemming te versterken
Inventariseer de informatiebehoefte die gemeenteraden hebben en stem de informatievoorziening daar beter op af	De MRDH zal voorstellen doen hoe de stukkenstroom/ informatievoorziening verder gestroomlijnd en afgestemd kan worden op de informatiebehoefte van gemeenteraden. Daarbij zal gezocht worden naar een balans tussen enerzijds stroomlijnen en behapbaar houden en anderzijds compleetheid van informatie gelet op de grote belangen die in veel gevallen aan de orde zijn.
Ontwikkel een generiek Introductieprogramma/ documentatie voor nieuwe leden vergadergremia MRDH	De MRDH organisatie zal een voorstel doen voor een generiek introductieprogramma wat 2-jaarlijks kan worden vernieuwd
Biedt ruimte voor de inzet van steunraadsleden, om de kans op betrokkenheid van raden te maximaliseren.	De MRDH biedt ruimte voor de inzet van steunraadsleden op nadrukkelijk verzoek van de burgemeester, waarbij maatwerk noodzakelijk is. Dit zal worden opgenomen in het reglement van orde van de Adviescommissies. De MRDH-werkorganisatie merkt op dat de keuze in uitzonderlijke gevallen ruimte te bieden voor steunraadsleden zich per se logisch verhoudt tot het vraagstuk van democratische legitimiteit.
Draag zorg voor goede monitoring (en deling) tussentijdse uitkomsten lopende projecten, met als doel de transparantie van de inzet van de MRDH te vergroten.	De MRDH zet de P&C cyclus nog nadrukkelijker in als instrument ten behoeve van de monitoring en deling van tussentijdse uitkomsten en lopende projecten. Daarbij wordt gekeken naar een vorm die het voor de diverse gremia eenvoudig leesbaar maakt.

5. Participatie en inwonersbetrokkenheid

Om de participatie van inwoners in de besluitvormingsprocessen van de MRDH te vergroten, is het essentieel om duidelijke richtlijnen en kaders op te stellen die de basis vormen voor participatie. Dit begint met het vaststellen van doelen, principes en methoden voor effectieve betrokkenheid. Prioriteit moet worden gegeven aan het definiëren van verschillende participatieniveaus (zoals informeren, raadplegen, samenwerken en delegeren) en het bepalen welk niveau op welk moment het meest geschikt is. Een actieve benadering is hierbij noodzakelijk; participatie moet geen bijzaak zijn, maar een integraal onderdeel van het proces, waarbij ook de diversiteit van de regio wordt weerspiegeld in de betrokkenheid. Daarnaast moet het opnemen van participatie als vast onderdeel in de advisering opgenomen, met een duidelijke onderbouwing over hoe de participatie is meegenomen.

[1] 'klankbordgroepen' = gemeentelijke afstemming tussen deelnemers aan de diverse overleggremia van de MRDH

Overigens is participatie nooit een doel op zich, per traject zal een afweging gemaakt moeten worden of inwonersparticipatie toegevoegde waarde heeft en zo ja in welke vorm. De evaluatie van de pilot inwonersparticipatie rond de mobiliteitsvisie speelt hierin een belangrijke rol.

Het betrekken van relevante belanghebbenden zoals inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven helpt bij het opbouwen van een breed gedragen visie op regionale vraagstukken. Monitoring en rapportage van participatie-initiatieven zorgen ervoor dat de effectiviteit hiervan inzichtelijk wordt en tijdig kan worden bijgestuurd. Innovatieve participatiemodellen kunnen helpen om specifieke groepen zoals jongeren meer bij de besluitvorming te betrekken.

Dit leidt tot de volgende acties:

Suggestie	Voorgestelde aanpak
• Neem in de Gemeenschappelijke Regeling een artikel op die een grond vormt voor het opstellen van een participatieverordening • Geef adviescommissies een kaderstellende rol bij de inzet van participatie in beleidstrajecten, programma's en projecten van de MRDH • Zet in op de betrokkenheid van diverse doelgroepen (in het bijzonder jongeren)	Op basis van de evaluatie van de pilot inwonersparticipatie mobiliteitsvisie en de suggesties die zijn gedaan zal de MRDH nadere voorstellen doen voor participatie van inwoners en doelgroepen bij beleid, programma's en projecten. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de rol van de adviescommissies. Waar mogelijk zal in de adviesvragen aan de Ac's aandacht worden besteed aan het onderwerp participatie. Tenslotte zal worden bezien of dit leidt tot een aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Actieplan evaluatie GR

Informatiesessie Adviescommissies Vervoersautoriteit en Economisch Vestigingsklimaat – 8 januari 2025

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Programma

- Aanleiding voor het actieprogramma
- Voorgestelde actielijnen en uitwerking in acties
- Vervolgproces

Aanpak van de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Waarom een evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling?

- In de GR MRDH is opgenomen dat in 2024 een evaluatie plaatsvindt, waarbij in elk geval wordt onderzocht of:
  - de doelstellingen van de regeling, gelet op de overwegingen, zijn behaald, of
  - voldoende grond bestaat voor continuering van de regeling.

- Relatie met eerdere onderzoeken - belangrijke bouwstenen voor het te starten onderzoek
  - O.a. eerdere tussenevaluaties, Rekenkamerrapport Rotterdam en nog te verschijnen onderzoek Rekenkamer Den Haag
  - We hebben al veel gedaan om invulling te geven aan de aanbevelingen uit deze onderzoeken (scherpere Strategische Agenda, verbeteringen in werkwijze adviescommissies, vernieuwing bijdrageregeling)

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Fase één: factbased onderzoek

- Antwoord geven op de vraag of en in welke mate de doelstellingen, zoals opgesteld in 2015, behaald zijn en hoe is bijgedragen aan de drijvers achter de samenwerkingen.
- Onderzoek is uitgevoerd door Berenschot.
- De oorspronkelijke doelstellingen zijn zoveel mogelijk geobjectiveerd.
- Bij het onderzoek is gebruikt gemaakt van eerdere evaluaties en relevante beleidsevaluaties die al zijn uitgevoerd en het OESO rapport.
- Interviews met sleutelpersonen ter verrijking voor de deskresearch.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Fase twee: vertaling onderzoek naar actieagenda doorontwikkeling MRDH

- Twee regionale werksessies over generieke thema's, in lijn met rapport Berenschot
  - Regionale samenwerking thema's verkeer en vervoer
  - Regionale samenwerking thema's economisch vestigingsklimaat
  - Raadsbetrokkenheid
  - Inwonersbetrokkenheid
  - Aandacht voor:
    - beleidsrijke punten wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling
    - het onderzoek van de Rekenkamer Den Haag naar het onderdeel Vervoersautoriteit
    - het eerder verschenen onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam naar het onderdeel Economisch Vestigingsklimaat
- Bezoeken aan (commissies van) gemeenteraden, waarbij specifiek gesproken werd over aandachtspunten die bij de betreffende gemeente leven
- Een ambtelijk werkspoor om nader te verkennen hoe we deze samenwerking kunnen versterken

Conclusies fase 1: factbased onderzoek Berenschot

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Hoofdboodschap factbased onderzoek Berenschot

- De samenwerking binnen de MRDH heeft bestaanswaarde en meerwaarde
- Zowel op Verkeer en Vervoer als op Economisch Vestigingsklimaat
- In 10 jaar is veel gebeurd en zijn resultaten geboekt
- Niet alle doelstellingen zoals vooraf bepaald zijn behaald
- Daarvoor zijn uiteenlopende verklaringen

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Conclusies

Verkeer en vervoer

- Presteren binnen een woelige context
- Coronaperiode doorstaan
- Bijdrage aan samenhangend verkeer en vervoersnetwerk
- Samenwerking wordt zeer gewaardeerd
- Ambities blijken soms (te) groot (efficiëntie, kwaliteit stations, veiligheid)

Economisch vestigingsklimaat

- Nodige resultaten geboekt
- Samenwerking wordt overwegend gewaardeerd
- Impact op economisch vestigingsklimaat en concurrentiepositie is beperkt
- Opbouw regio, onvoldoende gedeelde visie, nadruk op operatie, capaciteit

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Conclusies

Democratische legitimiteit

- Formeel sterk gelegitimeerd
- Ervaren legitimiteit is (op onderdelen) beperkt
- Participatie en betrekken partners zijn punten van aandacht

Organisatie en samenwerking

- Samenwerking heeft zich sterk ontwikkeld
- Besluitvormingsproces werkt naar behoren
- Maar: steviger dan voorzien, wat logisch is gelet op de grote maatschappelijke opgave en bijbehorende financiële belangen
- Ambtelijke organisatie is ondersteunend aan de samenwerking

Uitwerking naar actieplan Gemeenschappelijke Regeling MRDH

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Doorontwikkeling ambtelijke organisatie MRDH

Suggestie	Voorgestelde aanpak

Maak een voorstel over de verdere ontwikkeling van de ambtelijke organisatie in het licht van de maatschappelijke opgaven en de impact van Europees, nationaal en provinciaal beleid op de MRDH	• De MRDH zal voorstellen doen voor
	  • strategische versterking van de ambtelijke organisatie, zonder extra belasting van projectmiddelen of gemeentelijke bijdragen.
	  • structurele integratie van MRDH support in de organisatie om capaciteitsvraagstukken bij gemeenten op mobiliteit en economie te ondersteunen.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Acties samenwerking Vervoersautoriteit

Suggestie	Voorgestelde aanpak
Maak een mobiliteitsvisie waarbij aandacht wordt besteed aan: - de samenwerking met andere partijen zoals het bedrijfsleven en kennisinstellingen, zodat deze actief bijdragen aan de uitvoering van de mobiliteitsvisie - een scherpere prioritering in de onderwerpen binnen de pijler Va	• Via het proces van de mobiliteitsvisie is een breed palet aan partijen betrokken • Verder gaan we samenwerkingsagenda's opstellen met allianties en partners zoals het Havenbedrijf, Greenport West-Holland, VNO NCW, omliggende regio's, etc. • Via het proces van de Mobiliteitsvisie wordt, via een aantal keuzes, een scherpere prioritering aangebracht in de activiteiten van de MRDH
Geef vervoerders via concessies een actieve communicatieplicht over de (lange termijn) ontwikkeling van het lijnennet. Met als doel dat gemeenten en de MRDH daarover in gesprek kunnen en vroegtijdig op de ontwikkeling van vervoerplannen kunnen bijsturen. En gemeenten gelegenheid hebben voor vroegtijdige communicatie met inwoners.	• Onderzocht gaat worden of en zo ja op welke wijze met vervoerders afspraken gemaakt kunnen worden over een actieve communicatieplicht en daarnaast of dit onderdeel moet worden van toekomstige concessies. Bij de totstandkoming van de nieuwe concessies zal dit onderwerp van bestuurlijke weging zijn; dit gesprek zal worden gevoerd vanuit de rollen die de partijen (opdrachtnemende vervoerders, opdrachtgever MRDH en deelnemende gemeenten) vervullen.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Acties samenwerking Economisch Vestigingsklimaat

Suggestie	Voorgestelde aanpak
Maak een economische visie van ons allemaal, met daarin aandacht voor: • Vergroten zichtbaarheid impact investeringen economisch vestigingsklimaat (inclusief resultaten bijdrageregeling) • Verbeterde verbinding met het bedrijfsleven en netwerkfunctie • Grotere en bredere inzet met een focus die ook reikt tot op Europees niveau • Eén groot (icoon)project ter bevordering van het economisch profiel	• Deze voorstellen worden betrokken bij het proces ten behoeve van een nieuwe visie op het economisch vestigingsklimaat van de MRDH. Onderdeel van het proces is het vergroten van de zichtbaarheid van de impact van investeringen in het economisch vestigingsklimaat. • Op basis van de visie op het economisch vestigingsklimaat worden voorstellen gedaan over de betekenis hiervan voor het vergroten van lobbykracht en de benodigde capaciteit en middelen.
Organiseer een economische top om: • inzicht te krijgen in hoe het economisch vestigingsklimaat versterkt kan worden • het netwerk op het thema economisch vestigingsklimaat te versterken	• In het proces om te komen tot een economische visie wordt een top georganiseerd met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en medeoverheden om antwoord te geven op de vraag hoe we met elkaar het economisch vestigingsklimaat kunnen versterken. • Daarnaast vindt er een doorontwikkeling van MRDH Live plaats waardoor ook dit een belangrijker positie inneemt in het oplossen van de opgaven in de regio.
Organiseer ambtelijke voorbereidende themasessies om te komen tot meer strategische bespreking en betere kennisdeling op het gebied van economisch vestigingsklimaat	Dit voorstel wordt gekoppeld aan de verdere ontwikkeling van het ambtelijk overleg Ev.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Acties democratische legitimiteit en raadsbetrokkenheid

Suggestie	Voorgestelde aanpak
Zet in op verdere aanscherping en eenduidigheid en aantrekkelijkheid van de rol van (leden van) de adviescommissies	MRDH zal voorstellen doen om de rol van de adviescommissies te verduidelijken, inclusief benoemen wat de MRDH van gemeenten verwacht waar het gaat om het verduidelijken van de rol. Dit moet leiden tot helderheid, eenduidigheid en meer enthousiasme voor het lidmaatschap van de adviescommissies. Onderdeel is onder andere hoe de advisering van de Ac's meer voorspelbaar kan worden.
Zet in op de verdere versterking van de interne afstemming binnen gemeenten (o.a. via de 'klankbordgroepen')	Het is aan gemeenten om dit voorstel op te pakken, de MRDH zal op verzoek ondersteunen om deze interne afstemming te versterken
Inventariseer de informatiebehoefte die gemeenteraden hebben en stem de informatievoorziening daar beter op af	De MRDH zal voorstellen doen hoe de stukkenstroom/ informatievoorziening verder gestroomlijnd en afgestemd kan worden op de informatiebehoefte van gemeenteraden.
Ontwikkel een generiek Introductieprogramma/ documentatie voor nieuwe leden vergadergremia MRDH	De MRDH organisatie zal een voorstel doen voor een generiek introductieprogramma wat 2-jaarlijks kan worden vernieuwd
Biedt ruimte voor de inzet van steunraadsleden, om de kans op betrokkenheid van raden te maximaliseren.	De MRDH biedt ruimte voor de inzet van steunraadsleden op nadrukkelijk verzoek van de burgemeester, waarbij maatwerk noodzakelijk is. Dit zal worden opgenomen in het reglement van orde van de Adviescommissies.
Monitoring (en deling) tussentijdse uitkomsten lopende projecten, met als doel meer betrokkenheid en mogelijkheden tot advisering over bijsturing	De MRDH zet de P&C cyclus nog nadrukkelijker in als instrument ten behoeve van de monitoring en deling van tussentijdse uitkomsten en lopende projecten. Daarbij wordt gekeken naar een vorm die het voor de diverse gremia eenvoudig leesbaar maakt.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Acties participatie en inwonersbetrokkenheid

Suggestie	Voorgestelde aanpak
• Neem in de Gemeenschappelijke Regeling een artikel op die een grond vormt voor het opstellen van een participatieverordening • Geef adviescommissies een kaderstellende rol bij de inzet van participatie in beleidstrajecten, programma's en projecten van de MRDH • Zet in op de betrokkenheid van diverse doelgroepen (in het bijzonder jongeren)	• Op basis van de uit te voeren evaluatie van de pilot inwonersparticipatie en de voorstellen die zijn gedaan zal de MRDH nadere voorstellen doen voor participatie van inwoners en doelgroepen bij beleid, programma's en projecten. • Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de rol van de adviescommissies. Waar mogelijk zal in de adviesvragen aan de Ac's aandacht worden besteed aan het onderwerp participatie. • Tenslotte zal worden bezien of dit leidt tot een aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling.

Vervolgproces

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Vervolgproces komende maanden

- Adviescommissie adviseert voorafgaand aan het Algemeen Bestuur over de resultaten van de evaluatie en de voorstellen voor de doorontwikkeling van de MRDH
- Algemeen Bestuur geeft resultaten van fase 1 en 2 op 10 februari 2025 vrij voor zienswijzen
- Vaststelling evaluatie en actieplan voorzien in juli 2025

Het bestand 20250122 1.0 Concept agenda Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15023603/5/603546b9-4780-4a89-ae88-3406e1c72fd2?connection_type=1&connection_id=8991918

Het bestand 2.0 Visie op het Economisch Vestigingsklimaat kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15023604/5/6d4ebc99-a783-478b-8442-6a705602f4ac?connection_type=1&connection_id=8991919

Het bestand 3.2 Conceptverslag AcEV 20 november 2024 kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15024247/4/f8095d81-4056-425c-ac69-e2ce5ede7d01?connection_type=1&connection_id=8991920

Het bestand 20250122 1.0 Concept agenda Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15024248/4/7451247b-af88-454c-bbd5-9c2e1883a0c6?connection_type=1&connection_id=8991923

Het bestand 20250122 3.0 Ontwerp actieplan evaluatie GR MRDH kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15023605/5/d6d8dee3-0a2c-40ee-a335-39f0b41bb25e?connection_type=1&connection_id=8991925

Het bestand 20250122 3.0 Agendapost actieplan evaluatie GR MRDH kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15023606/5/a8eeab87-f817-4063-9aab-bf244ba43fde?connection_type=1&connection_id=8991925

Het bestand 20250122 3.0 Adviesvraag adviescommissies actieplan evaluatie MRDH kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15023607/5/a438ab5c-e2fd-45c0-85a6-133ac579f40f?connection_type=1&connection_id=8991925

Het bestand 20250122 3.0 Presentatie informatiesessie 8 januari 2025adviescommissies Ev en Va - evaluatie GR kon niet correct worden ingeladen, het is mogelijk corrupt of beschadigd.

Het originele bestand kunt u hier vinden: https://mrdh.notubiz.nl/document/15023608/5/c5cf9745-18c0-4385-a4b7-a9cb4bb492a5?connection_type=1&connection_id=8991925